

KANNANOTTO OAJ:N JÄRJESTÖRAKENNEUUDISTUKSESTA

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistys
2.5.2021

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistys esittää lausuntonaan hallituksen esityksestä OAJ:n valtuustolle 5.-7.5.2021 seuraavaa:

OAJ:n hallituksen esitys:

Aluetoiminnan pääasiallinen kohde on alueen yhdistykset. Hankkeen tavoitteena on tukea nykyistä paremmin paikallistasoa ja perusjäseniä ja varmistaa alue- ja paikallistason aktiivisuuden ja edunvalvonnan kohdentuminen parhaalla tavalla jäsenten hyväksi.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Myös nykyään alueyhdistysten toiminnan pääasiallinen kohde on alueen yhdistykset. Virallisesti organisoitunut alueyhdistys toteuttaa kaikki nämä vaatimukset verkostoa paremmin ja tehokkaammin. Alueyhdistykset tukevat hyvin paikallistasoa ja sitä kautta perusjäseniä. Jos jollakin alueella on tässä ongelmia, tulee kyseisten alueiden toimintaan puuttua, eikä muuttaa koko rakennetta.

OAJ:n hallituksen esitys:

Alueen yhteinen vaikuttaminen (esim. kansanedustajat) ja jäsenyhdistysten toiminnan tukeminen.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueen yhteinen vaikuttaminen (esim. kansanedustajat) ja jäsenyhdistysten toiminnan tukeminen kuuluvat jo nykyään alueyhdistyksen tehtäviin. Jos yhdistyksen status muutetaan virallisesta yhdistyksestä verkostoksi sen asema, vaikutusvalta ja uskottavuus alueellisessa vaikuttavuudessa menetetään.

OAJ:n hallituksen esitys:

Mahdollisesti koulutusta ja alueen itsensä päättämiä muita tilaisuuksia

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueyhdistykset järjestävät nykyisinkin merkittävän määrän koulutuksia ja muita tilaisuuksia. Niiden järjestäminen ja organisointi vaikeutuu, jos järjestäjällä ei ole virallista yhdistysstatusta. Jos joillakin alueyhdistyksillä ei ole emojärjestön mielestä tarpeeksi toimintaa, olisi viisaampaa kohdistaa aktivointi- ja tukitoimia kyseisille alueyhdistyksille.

OAJ:n hallituksen esitys:

Aluetoiminnan tehtävistä päättää OAJ:n hallitus.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Nykyisinkin alueyhdistysten tehtävät määrittelee emoyhdistys. Näiden tehtävien toteuttaminen vaikeutuu huomattavasti, jos toteuttajalla ei ole virallista yhdistysstatusta.

OAJ:n hallituksen esitys:

Ei rekisteröityä yhdistystä ja raskasta hallintoa. Hankkeen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin ja vaikuttavammin sekä demokraattisemmin ja osallistavammin toimivat toimielimet.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueverkoston käytännön toiminta olisi yhtä työllistävää kuin yhdistyksessä. Kokouksia eri tasoilla olisi yhtä paljon, jopa enemmän kuin nykyään. Kokouksilla ei kuitenkaan olisi virallista asemaa hallitusstatuksen puuttuessa. Nykyistä yhdistysmuotoista hallintoa ei koeta alueyhdistyksissä erityisen raskaana tai kuormittavana, päinvastoin hyvin organisoitu toiminta kuormittaa vähemmän kuin epämääräisesti järjestäytyneet verkosto ilman virallista asemaa. Alueyhdistykset kokonaisuutena toimivat nykyisellään demokraattisesti, osallistavasti, tehokkaasti ja organisoidusti, ja rakenteen muuttaminen verkostoksi heikentäisi niiden toimintaa.

OAJ:n hallituksen esitys:

Rahoitus läpinäkyväksi, koska kyseessä ovat rahat, jotka hallitus päätöksellään kohdentaa alueelliseen edunvalvontaan sekä hallituksen erikseen määrittämiin tehtäviin.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueyhdistysten rahoitus on ollut läpinäkyvää jo nyt. Jos jossakin alueyhdistyksessä on ollut läpinäkyvyydessä puutteita, sen voi korjata ilman alueyhdistystoiminnan romuttamista. Alueyhdistysten rahankäyttö on kohdistunut niiden ydintehtäviin, jotka ovat emoyhdistyksen määrittelemiä. Alueyhdistys on kirjanpitovelvollinen, joten talouden avoimuus toteutuu. Oma taloudenhoitaja huolehtii alueyhdistyksen kirjanpidosta asiantuntevasti, sillä hän tuntee oman yhdistyksensä toiminnan.

OAJ:n hallituksen esitys:

Ei erillistä jäsenyyttä. Verkoston toiminnan piiriin kuuluvat kaikki kyseisen alueen yhdistykset, niiden toimijat ja alueen OAJ:n jäsenet.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Jo nykyisellään alueyhdistykseen kuuluvat kaikki kyseisen alueen yhdistykset, niiden toimijat ja alueen OAJ:n jäsenet. Alueyhdistysten muuttaminen verkostoiksi laskisi alueen yhdistyksen aktiivisuutta ja lamauttaisi alueellista toimintaa, koska verkoston toiminta ei olisi virallista ja yhtä hyvin organisoitua kuin nykyään. Sitoutuminen epämääräiseen verkostoon on heikompaa kuin selkeästi organisoituun yhdistystoimintaan.

OAJ:n hallituksen esitys:

Jäsenyhdistykset ja niiden toimijat päättävät itse, kuinka aktiivisesti kyseinen yhdistys osallistuu verkoston toimintaan.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Jo nykyisin paikallisyhdistykset päättävät itse, kuinka aktiivisesti ne osallistuvat alueyhdistyksen toimintaan. Aktiivisuus riippuu täysin paikallisyhdistyksestä itsestään, ei alueyhdistyksestä. Alueyhdistysten muuttaminen verkostoiksi laskisi alueen yhdistyksen aktiivisuutta ja lamauttaisi alueellista toimintaa, koska verkoston toiminta ei olisi virallista ja yhtä hyvin organisoitua kuin nykyään. Alueyhdistysjärjestelmä kannustaa organisoidulla toiminnallaan ja virallisella asemallaan osallistumaan aluetason toimintaan paremmin kuin verkosto, koska verkoston epävirallinen asema heikentää selvästi sen vaikutusmahdollisuuksia alueen päättäjiin ja muihin tahoihin.

OAJ:n hallituksen esitys:

Alueverkoston avaintoimijoiden korvaukset yhtenäistetään, ainakin niiden muodostumisperusteet.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Tähän ei tarvita aluerakenteen muutosta, vaan korvausten yhtenäistäminen voidaan tehdä nykyisessä yhdistysrakenteessa. Sinänsä korvausten yhtenäistäminen on kannatettavaa.

OAJ:n hallituksen esitys:

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun yhdistäminen yhdeksi alueverkostoalueeksi

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Yhdistäminen johtaisi maantieteellisesti liian suureen alueeseen. Lisäksi alueet ovat väestörakenteellisesti ja sosioekonomisesti täysin eri tilanteessa, jolloin kummankin maakunnan erityisolosuhteiden huomioiminen on haastavaa.

OAJ:n hallituksen esitys:

Alueasiantuntijat:

- Jäsenyhdistysten toiminnan tukeminen mm. vaikuttamistoiminnassa (auttaminen, ohjaaminen)
- Asiantuntijatehtävä, ei sihteeritehtävä
- Alueen yhteisten tilaisuuksien ja koulutusten organisointi, suunnittelu ja toteuttamisvastuu yhteistyössä alueen verkoston/yhdistyksen kanssa
- Omaaloitteinen, tasapuolinen yhteydenpito säännöllisesti alueen kaikkiin jäsenyhdistyksiin (huomioiden kaikki jäsenryhmät)
- Ei sopimusasiantuntijoita eivätkä tee yksityiskohtaista sopimustulkintaa
- Eivät toimi neuvottelijoina

- Alueella järjestetään aluetoimijan toimesta webinaareja eri aiheista alueen paikallistoimijoille ja henkilöjäsenille
- Aluetoimijat kouluttavat, tukevat ja mentoroivat paikallisyhdistysten toimijoita ja opettajayhdistysten toimijoita.
- Lähtökohtana on, että henkilöt tekevät työnsä alueelle, ei siis kansallisia tehtäviä. Keskustasolta voidaan antaa erityisiä tehtäviä alueasiantuntijoille.
- Alueasiantuntijat
 - o Opettajatausta
 - o Toistaiseksi voimassa oleva työsuhde (6kk koeaika)
 - o Noudatetaan OAJ:n toimiston työsääntöä
 - o Palkkauksessa ja työehdoissa noudatetaan samoja periaatteita kuin OAJ:n Pasilan toimihenkilöihin.
 - o OAJ rekrytoi, mukana alueen edustus

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueasiantuntijan tehtävät säilyisivät verkostossa täsmälleen nykyisellään, joten alueyhdistysrakenteen purkamisen verkostoksi ei ole perusteltavissa tällä. Myös nykyisin alueasiantuntija on suoraan OAJ:n palkkaama. Jos alueasiantuntijan toimintaympäristönä olisi virallisen alueyhdistyksen sijasta epävarma verkosto, olisi haasteellista löytää tehtävään pätevää henkilöä.

OAJ:n hallituksen esitys:

Alueiden toimistosiihteerit-/assistenttipalvelut

- Alueelle resursoidaan palveluun taloudellista resurssia nykyisen mallin mukaisesti
- Alue itse päättää omasta sihteeristään ja assistentti-/sihteeriresurssin tarpeesta
- OAJ toimii työnantajana ja huolehtii työnantajan velvoitteista sekä riskeistä, mikäli henkilö on työsopimussuhteessa järjestöön.
- Työnjohto alueella
- OAJ:n toimiston työntekijöitä, mutta työjohto alueella (vrt. VKY-palvelut)

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Toimistosiihteerien ja assistenttien tarve, toimenkuva ja työnjohto säilyisivät ennallaan alueella, joten siksi alueyhdistysrakennetta ei ole perusteltua purkaa. Mikäli jotain muutoksia - esimerkiksi siirtyminen OAJ:n suoraan palkanmaksuun - tarvitaan, ne voidaan tehdä alueyhdistysrakenteen puitteissa.

OAJ:n hallituksen esitys:

Alueyhdistysten omaisuus ja toiminnan rahoitus

- Alueiden toiminta rahoitetaan OAJ:n tuella.
- Alueiden oma jäsenmaksu korvataan keskustason rahoituksella.
- Alue saa vuosittain perusrahoituksen. Lisäksi alueella on mahdollisuus hakea vuosittain erillistä projektirahoitusta toimintasuunnitelmansa perusteella.
- Vuosittainen toiminnan perustuki muodostuu perusrahoituksesta ja jäsenmäärään pohjautuvasta osuudesta.
- Alueiden talous on osa OAJ:n taloutta.
- Olemassa oleva omaisuus siirretään alueyhdistysten sääntöjen mukaisesti OAJ:lle ja se kohdistetaan jatkossa kyseisen alueen toimintaan.
- Tilat jäävät entiseen tapaan yhdistysten käyttöön ja yhdistysten tilojen ylläpito rahoitetaan yhdistysten vuosittaisesta tuesta.
- Alueet, joilla on valmiina varoja, käyttävät saamansa perusrahoituksen lisäksi projekteihin olemassa olevaa varallisuuttaan.
- Kiinteistöjen korjaus- ja ylläpitävistä kuluista vastaa omistaja.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueyhdistysten omaisuuden siirto OAJ:lle sekä alueiden rahoituksen siirtyminen osittain toimintaperusteiseksi vaarantaa aluetoiminnan suvereniteetin, tuo vahvan alistaisuuden sen rahoitukseen ja hankaloittaa toimintaa. Alueyhdistysten taloudenpito on läpinäkyvää ja kontrolloitua, joten

väärinkäytöksiä ei tapahdu tai ne tulevat nopeasti ilmi. Näin emoyhdistys pystyy puuttumaan yksittäisiin tapauksiin. Yksittäistapausten takia koko alueyhdistysrakennetta ei kuitenkaan tule purkaa. Siirtyminen jäsenmaksuista suoraan OAJ:n tukeen tuo riskin rahoituksen politisoitumisesta emoyhdistyksen päätösten mukaan. Mikäli suoraan rahoitukseen kuitenkin päädytään, se ei edellytä yhdistysrakenteen purkamista vaan jopa päinvastoin. Tilojen rahoitukseen ja hallintointiin ei tulisi muutoksia, joten alueyhdistysrakenteen purkamista ei voi perustella sillä.

OAJ:n hallituksen esitys:

Puheenjohtaja

- Puheenjohtaja ja alueasiantuntija toimivat työparina alueellaan.
- Puheenjohtajalle ostetaan työaikaa yksi päivä viikossa korvamerkityllä avustuksella.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Muutosta nykyiseen ei esitetä, joten alueyhdistysrakenteen purkamista ei voi perustella tällä seikalla. Jossain vaiheessa esitetty verkoston kierrätettävä 1-2 vuoden puheenjohtajuus vaikeuttaa toimijoiden sitoutumista, vaarantaa jatkuvuutta, tuo epävarmuutta sekä estää asiantuntevuuden kasvun ja hyödyntämisen alueen toiminnassa.

OAJ:n hallituksen esitys:

Hankkeen tavoitteena on parantaa yksittäisen jäsenen vaikuttamismahdollisuuksia.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Alueyhdistyksen muuttaminen verkostoksi ei tähän vaikuta. Jos halutaan jäsenille suora jäsenyys OAJ:öön, se voidaan toteuttaa myös säilyttäen alueyhdistykset. Toimiva ja vahva paikallisyhdistys on tärkeä vaikutuskanava yksittäiselle jäsenelle. Alueellinen toiminta yhdistysmuotoisena tukee parhaiten paikallisyhdistysten toimintaa ja parantaa näin myös yksittäisen jäsenen vaikutusmahdollisuuksia

OAJ:n hallituksen esitys:

Hankkeen tavoitteena on selkeyttää järjestörakennetta yksittäisen jäsenen kannalta.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen kanta:

Yksittäisen jäsenen käsitystä järjestörakenteesta ei selkiytä, jos paikallisyhdistyksiä palvelevat alueyhdistykset muutetaan epämääräiseksi verkostoksi.

Yleisesti voidaan todeta seuraavaa:

Hankkeen alkuperäisenä tavoitteena on ollut tehdä jäsenyydestä ja järjestötoiminnasta entistä houkuttelevampaa ja uudistaa ammattijärjestötoimintaa vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Esitys verkostosta ei kuitenkaan ole uudistamista kohti tulevaisuutta, vaan olisi paluu aikaan ennen alueyhdistyksiä. Alueyhdistykset perustettiin aikanaan juuri verkostojen tilalle, jotta toiminnasta saataisiin järjestelmällisempää. Nyt toiminta on suurimmalta osin erittäin toimivaa ja järjestelmällistä. Jos ongelmia joissakin alueyhdistyksessä on, olisi keskityttävä kyseisten ongelmien korjaamiseen, ei romuttamaan kokonaisuutena toimiva järjestelmä. Jos ongelmia on jollain muulla organisaation tasolla, olisi puututtava ongelmiin siellä, missä niitä on. Tässä kehittämisessä alueyhdistykset voivat olla vahvana tukena.

OAJ:n hallituksen mukaan hankkeen keskeisimpiä tavoitteita on paikallistoiminnan laadun parantaminen. Alueyhdistykset nykyisessä muodossaan voivat olla tässä tehtävässä vahvana tukena paikallisyhdistyksille. Alueyhdistykset on perustettu nimenomaan tukemaan paikallisyhdistysten toimintaa ja koordinoimaan niiden välistä yhteistyötä. Onkin erikoista, että paikallisyhdistysten toiminnan kehittämiseksi niitä tukevat yhdistykset puretaan ja muutetaan epämääräisiksi verkostoiksi, joiden toimintaedellytykset ovat huomattavasti alueyhdistyksiä heikommat. Paikallisyhdistysten perustehtävän määrittely ja niiden rahoituksen läpinäkyvyyden parantaminen on paikallaan. Alueyhdistykset voivat olla tässäkin paikallisyhdistysten tukena pyydettyäessä.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen mukaan hyvää esityksessä on:

- Alueverkoston avaintoimijoiden korvaukset ja niiden niiden muodostumisperusteet yhtenäistetään. Samalla tavalla olisi yhtenäistettävä myös paikallistason toimijoiden korvaukset ja niiden muodostumisperusteet. Yhdistyksen jäsenmäärä ei saa olla ainoa kriteeri korvausten muodostumiseen, sillä pienellä yhdistyksellä on paljon samoja veloituksia kuin suurellakin.
- Jokaisella paikallisyhdistyksellä olisi alueyhdistyksessä yksi ääni. Näin alueyhdistyksen toiminta olisi nykyistä demokraattisempaa.
- Yksittäisen jäsenen suora jäsenyys OAJ:öön selkeyttää hänen asemaansa järjestössä. Tämä ei kuitenkaan liity alueyhdistyksen toimintaan, vaan alueyhdistyksen rooli mm. paikallisyhdistysten tukijana on säilyttävä ennallaan.
- Valtakunnallisten piirien tai yhdistysten epäselvällä asemalla ja roolilla on jäsenyyteen sekavuutta tuova vaikutus. Siksi on hyvä, että tätä asiaa tarkastellaan. Alueyhdistysten toimintaan tämä ei kuitenkaan liity.

OAJ Pohjois-Pohjanmaan alueyhdistyksen hallitus
Puheenjohtaja
Ari-Pekka Sirviö